

1980 İhtilalinde Emniyet Müdürlüğündeki Münazara

1980 ihtilâli olunca, gelip bizi Birinci Şubeye götürdüler. Şube Şefi Umut Bey, komiser İbrahim Bey'e:

“Siz hocamı bizimle başbaşa bırakın. Bize birer çay söyleyin ve dışarıda bekleyin. Hiç kimse içeri girmesin.” dedi. Diğerleri dışarı çıkınca Umut Bey bana dönerek:

“Hocam sana bir şey soracağım! Sadece merakımı gidermek için. Bunlar ifadeye geçmeyecek. Ne kalem kağıt, ne de teyp var.” Sonra masanın üzerindeki Risaleleri göstererek:

“İşte Risaleler de burada. Yalnız senden şu sorumu cevaplamanı istiyorum.” dedi ve **“Bu zat kim? Ne diye siz bu zatın peşine gidiyorsunuz? Bunu çok merak ediyorum.”**

Dedim ki:

*“**Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri**, Cihan Harbinden evvel, Van'da bir medrese açmış ve o medresede talebelerine hem ilim öğretmiş hem de ikindiden sonra Van kalesinin arkasında talim yaptırmış. Talebeleri bu talimin hikmetini sorduklarında '**İlerde büyük bir zelzele olacağını hissediyorum. Siz hem ilme hem talime devam edin.**' demiş. Ve Cihan Harbi patlak vermiş. Gönüllü milis kumandanı olarak harbe katılmış. Üç sene boyunca Ruslarla harp etmiş, bir çok talebesini şehit vermiş. Esir düşmüş ve iki buçuk sene esarette kalmış. Cenab-ı Hakk'ın lütfu ile esaretten kurtulmuş ve İstanbul'a dönmüş. İstanbul'un âlimleri Üstad'ı büyük bir hürmetle karşılamışlar. Ona karşı son derece hürmetkâr davranmışlar. Hatta kendisini Meşihat-ı İslâmiyeye bağlı Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye dairesine aza yapmışlardır. Orada iki buçuk sene hizmet etmiş.”*

*“İstanbul'un işgali sırasında İngilizlere karşı '**Hutuvat-ı Sitte**' adlı eserini kaleme almış ve herkesin İstanbul'dan kaçtığı bir sırada, '**Ben bu İngilizleri İstanbul'dan çıkarmadan hiçbir yere gitmeyeceğim.**' demiş.”*

“Ankara Hükümetine İstanbul'da bir çok kimse karşı çıkmış. Hatta Dürrizade, Ankara Hükümeti'ne karşı bir fetva bile yayınlamışken, Üstad o fetvaya karşı bir fetva yayınlamış. Üstad'ın bu hizmetleri Ankara hükümeti tarafından takdir ile karşılanmış ve kendisi Ankara'ya davet edilmiş. Ancak Üstad Hazretleri:”

“Ben, tehlikeli yerde mücahede etmek istiyorum. Siper arkasında mücahede etmek hoşuma gitmiyor. Anadolu'dan ziyade burayı daha tehlikeli görüyorum.”¹

diyerek İstanbul'dan ayrılmamış."

"İngilizler İstanbul'dan çekilince Ankara'ya gitmiş. Millet meclisinde, dine karşı bir lâkaytlık hissetiği ve Batılılaşmak adı altında, Türk Milletinin kudsî değerlerinden bir uzaklaşma gördüğü için, mebusların ibadete, bilhassa namaza devam etmelerinin lüzum ve ehemmiyetine dair bir beyanname neşretmiş ve mebuslara dağıtmış."

"Bu beyannameyi Kâzım Karabekir Paşa, Mustafa Kemal'e okumuş. Beyanname Mustafa Kemal ile Üstad arasında bir münakaşaya sebebiyet vermiş. Bir gün divan-ı riyasette, elli altmış mebus içinde Mustafa Kemal Paşa:"

"Sizin gibi kahraman bir hoca bize lâzımdır; sizi, yüksek fikirlerinizden istifade etmek için buraya çağırdık. Geldiniz, en evvel namaza dair şeyleri yazdınız, aramıza ihtilâf verdiniz."[2](#)

demiş. Buna karşılık Bediüzzaman, gereken cevabı verdikten sonra, hiddetli bir şekilde iki parmağını ileri uzatarak:"

"Paşa...paşa! İslâmiyette, imandan sonra en yüksek hakikat namazdır. Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduddur."[3](#)

demiş. Buna karşılık Mustafa Kemal bir şey söyleyememiş, özür dilemekle yetinmiştir."

"Bediüzzaman Hazretleri, bütün Müslümanları sever. Ancak Türkleri daha çok sever. Türk milletine necip kavim diyor. Sizin bir istihbaratçı olarak Bediüzzaman'ı tanımamanız insanda üzüntü uyandırıyor."

Bir müddet daha Üstad'ı anlattım.

Bu konuşmam üzerine Umut Bey **"Hocam, sen biraz bekle ben şimdi gelirim."** diyerek yanımdan ayrıldı. Geri döndüğünde yanında iki kişi daha vardı. Yanındakilerin Emniyet Müdürü ve İstihbarat Şefi olduğunu söyledi. **"Hocam, siz anlatmaya devam edin."** dedi. Ben de yatsı vaktine kadar anlatmaya devam ettim. Onlar da dinlediler.

Müdür Bey: Hocam, **"Sana bir şey soracağım. Üstad'ın Kürtçülük ile bir**

alakası var mı?” dedi.

“Aman!..” dedim, “Üstad kesinlikle ırkçılığa karşıdır. Bu da dini inançlarından gelmektedir. Üstad Şeyh Said hareketine karşı çıkmış. İstanbul’da isyan eden kırk bin hamala karşı,

“Türkler bizim aklımızdır, biz de onların kuvvetyiz. Birlikte iyi bir insan oluruz.”

“Türk milletini ve milliyetini zehirleyen mühidler, dinden çıkmışlar, bilsinler ki: Benim millet-i İslâmiyenin en mühim, mücâhit ve muazzam bir ordusu olan Türk milletine binler Türk kadar hizmet ettiğimi binler Türk şahittirler.”[4](#)

vb. sözleri eserlerinde ifade ediyor. Müdür Bey bunları sizin bizden daha iyi bilmeniz lâzım.” Emniyet Müdürü tasdik manasında başını salladı ve sustu.

Sonra Umut Bey:

“Peki siz niçin M.S.P.’yi desteklediniz?” dedi.

“Biz M.S.P’yi kesinlikle desteklemedik. Aksine, onlara bu hareketin yanlış olduğunu ve millete zarar vereceğini ilk defa söyleyen biz olduk. Bu yüzden pek çok karalama ile karşılaştık. Onlardan aleyhimize yazılmış bir çok mektup aldık!..” dedim.

Umut Bey:

“Fakat bundan birkaç gün önce İran konsolosluğunda birkaç genç yakaladık. Ceplerinde Risale-i Nur çıktı. Belli ki onlar sizin talebelerdendi.” dedi.

*“Risale-i Nur herkesin malıdır, herkes okuyabilir. İran konsolosluğuna gidenlerin cebinde de Risale-i Nur olabilir. Bu, onların Nur Talebesi olduğunu göstermez. Hiçbir Nur Talebesi İran’daki Humeyni hareketini desteklemez. Yeni Asya yazarı Burhan Bozgeyik ihtilâlden önce Erzurum’a geldiğinde benimle bir röportaj yapmış ve **“Hicret”** adlı kitabında yayınlamıştı. O röportajda İran hakkındaki düşüncelerimi söyledim.”* dedim.

Benden o röportajı istediler.

Nur talebelerinin hiçbir zaman aktif siyasete girmediklerini ve bunun sebeplerini

anlattım. Sadece seçimden seçime oy kullandığımızı, bundan başka siyasetle hiçbir alakamızın olmadığını söyledim. *“Herkes de kendi reyini kendi istediğine göre verir. Hiç kimse kimsenin reyine karışmaz.”* dedim.

Bu defa:

“İyi ama siz hep Süleyman Bey’i desteklemediniz mi? Defalarca ziyaretine gitmediniz mi? Talebeleriniz köylere kadar gidip propaganda yapmadılar mı?” dediler.

Ben de:

“O dönem başkadır. O zaman Türkiye, komünist Rusya’nın tehdidi altındaydı. Rusya, Türkiye’yi istila etmeğe çalışıyordu. Biz sadece komünizme karşı bir alternatif olarak sağın en güçlü partisini destekledik. Bunda herhangi bir siyasi menfaatimiz yoktu. Başka ne yapabiliirdik. Süleyman Bey’i görmeye gitmemiz ise, haksız yere hapsedilen kardeşlerimiz için ricada bulunmak niyetiyledir.” dedim. Bundan da çok memnun oldular.

Umut Bey bir soru daha sordu;

“Siz sadece kendinizi Müslüman sayıyorsunuz. Halbuki biz de Müslümanız. Bu ayrımcılığı niye yapıyorsunuz?”

Bunun üzerine biraz sinirlendim.

“Elbette ki hepiniz Müslümansınız. Mum ışığı da ışıktır. El fenerinin ışığı da ışıktır. Elektriğin ışığı da ışıktır. Güneşin ışığı da ışıktır. Bir iman ki, insanı sabah namazına kaldıramıyorsa, kul hakkı yemekten alıkoyamıyorsa, o imana nasıl kâmil iman diyebiliriz.”

dedim. Hiçbir şey söylemediler. Böyle bir müddet daha konuştuktan sonra beni bıraktılar. Dışarı çıktığımda bir çok Nur talebesi karda ve soğuk havada beni bekliyorlardı. Onlarla beraber kümbet medresesine geldik.

Sabah olunca Burhan Bozgeyik ile Erzurum’da yaptığımız ve bilahare *“Hicret”* isimli kitapta neşredilen bu röportajı bulduk ve bu röportajın İranla ilgili bölümü onlara gönderdik.[5](#)

Alaaddin Bey ile Vahdet Bey:

“Hocam biz bu röportajı bir kere de Hürsöz’de yayınlatalım. İnsanlar hâlâ bizi tanımıyorlar, İranlılar ile karıştırıyorlar.” dediler. Ben de *“Olur.”* dedim.

Yazıyı Ahmet Bey dizi halinde yayınlamaya başladı. Çok uzun bir yazıydı. Bu yüzden de yayınlanması epey sürdü. 21. tefrikası 19 Mayıs gününe denk geldi. O gün Ahmet Bey, 19 Mayıs münasebetiyle Atatürk’ün resmini basmış. Tam arkasına da benim yazımı koymuş. Yeni Asya gazetesindeki bazı arkadaşlar bu gazetede “21” sayısını silmişler ve bu yazıyı fotokopi ile çoğaltıp, “Kırkinci Hoca siyasi bir gazetede 19 Mayıs münasebetiyle yazılar yazmış.” diye etrafa ilân etmişler. Her yerde Nur Talebelerine bu yazıyı göstererek:

“İşte sizin Hocanız!..” diyerek aleyhimde konuşmuşlar.

İstanbul’dan Orhan Bey telefon açarak, **“Hocam sizin Hürsöz’de 19 Mayıs münasebetiyle bir yazınız çıktı mı?”** dedi. Ben de:

“Yok Orhan Bey! Benim öyle bir yazım çıkmadı!” dedim. Kalbime de menfi bir şey gelmedi.

Bir müddet sonra Bursa’dan bir telefon geldi. Yine aynı soruyu sordular. Ben de aynı cevabı verdim. Bu soruya beş altı kere daha muhatap olunca işin içinde bir iş olduğunu anladım.

O sırada Kurban Bayramı geldi. Mehmet Kahraman da Diyarbakır’da kaymakamdı. Erzurum’a bayram ziyaretine gelmişti. Biz, Selimiye Medresesinde bayramlaşıyorduk. Mehmet Kahraman yanıma geldi:

“Hocam seninle özel bir şey konuşacağım.” dedi ve ayrı bir odaya geçtik. **“Hocam sen 19 Mayıs ile ilgili bir yazı yazdın mı?”** dedi. Ben de yazmadığımı söyledim.

“Hocam ben o yazıyı gördüm. Ben Diyarbakır’dayken, Yeni Asya cemaatinden birisi bana gösterdi. Bir yüzünde Atatürk’ün resmi, diğer yüzünde senin yazın vardı.” dedi.

“Yazıyı okudun mu?” diye sordum. *“Okumadım ama gördüm.”* dedi. *“Sen hemen şu Vahdet’i çağır bakayım.”* dedim. Vahdet geldi. Olayı anlattık. *“Bu yazı kesin 19 Mayıs günü yayınlanan İran ile ilgili yazıdır. Belli ki, o yazıyı alıp çoğaltmışlar.”* dedi. Bunları duyunca ben rahatladım. Hürsöz’den o yazıyı tekrar çıkarttık ve Türkiye’ye dağıttık. Daha sonra onların her tarafa yaydıkları yazıyı da bulduk. Gerçekten de yazının tefrika numarası olan 21’i silmişler ve yazıyı sadece gösterip hiç okutmadan elden ele dolaştırmışlar.

İhtilâlden sonra yeni anayasa üzerinde Kurucu Mecliste çalışmalar başlamıştı.

Alaaddin Başar, Şener Dilek ve Şevket Sahabi ile bu anayasa hakkında çalışma yapıyorduk. Bu konuda neleri yazmamız gerektiğini müşavere ediyorduk. O sıralarda bana bir mektup geldi. Mektup kalın bir zarfın içindeydi. Açtığımızda uzun bir mektupla karşılaştık. İstanbul Selimiye Kışlasında **Mehmet Savaş** isminde bir kurmay albay tarafından yazılmış. Mektupta şöyle diyordu:

“Hocam ben seni simaen görmedim, seninle tanışamadım. Fakat senin fikirlerinden haberim var ve ben de onlara katılıyorum. Sen İstiklal Harbinde Atatürk’ün yanında yer alan hocalar gibisin. Atatürk’ün kıymetini ve ehemmiyetini bilmeyen bazı hocalara cevap vermeni ve Atatürk’ün kıymetini anlatan birkaç yazı yazmanızı istirham ediyorum.”

Tam bu kısım okununca Şener:

“Bu bir tertibe benziyor.” dedi. Alaaddin Bey’de:

“Önce hepsini bir okuyalım.” dedi. Mektubu okumaya devam ettik, sonuna kadar okuduk.

Biz bunun bir tuzak olduğunu anlamıştık. Çünkü içinde bir kısım Yeni Asya ileri gelenlerinin aşına olduğumuz ifadeleri vardı.

Sonunda bu mektuba bir kısaca cevap yazdık:

“Siz benim fikirlerimi duymuşsunuz. Fakat beni yanlış anlamışsınız. Benim gayem Risale-i Nur’u okumak, anlatmak ve iman hizmetinde bulunmaktır. Gençliği imansızlıktan, ahlâksızlıktan ve anarşiden muhafaza etmektir. Bundan başka bir gayem yoktur.”

O mektup gittikten sonra bana aynı albaydan bir cevap geldi ki, eski mektuptaki ifadelerle hiç alakası yoktu. Hem ifadeler öncekinden çok farklıydı hem de imzalar birbirini tutmuyordu. Mektubun adresini sakladık.

O olaydan bir müddet sonra İstanbul’a gitmiştik. Sungur Ağabey’in evinde misafirdik. Vahdet:

“O adres buraya yakındır. Ben gidip o adrese bir bakayım.” dedi.

Geldiğinde adresi bulup bulamadığını sordum. *“Buldum!”* dedi. Nasıl bir yer diye

sorduğumuzda, **“Kutlular’ın medresesi!...”** dedi. Sungur Ağabey, olaydan hiçbir şey anlamadığı için neler olduğunu sordu. Durumu anlattık. Yüzü hayret ve sinir ifadeleri ile doldu. **“Selimiye Kışlasında yedek subaylık yapan Yusuf’un işine benziyor.”** dedi. Hemen ayağa kalktı ve telefonu eline aldı:

“Ben Kuyumcu İhsan’ı bir arayayım.” dedi, **“Yusuf onun hemşehrisidir. Ondan bir sorayım.”** Kuyumcu İhsan’ın dükkanına telefon açtı. O esnada Yusuf da orada oturuyormuş. Telefona da Yusuf cevap vermiş. Sungur Ağabey, **“Yusuf sen misin?”** dedi. Telefonda tasdik gelmiş olmalı ki sinirli bir ifade ile, **“O mektubu sen mi yazdın?”** diye sordu.

Sonradan İhsan, telefonda konuşurken Yusuf’un ayaklarının birden bire titremeye başladığını söyledi.

Yusuf mektubu kendisi yazmadığını söylemişse de onun ifadelerinden olayın Nurtaşı’ndaki dersaneden tezgâhlandığı ortaya çıkmış oluyordu.

Dipnotlar:

[1](#) *Asar-ı Bediye, S, 677.*

[2](#) *Tarihçe-i Hayat, s, 143.*

[3](#) *Tarihçe-i Hayat, s, 143.*

[4](#) Barla Lahikası, S, 229.

[5](#) Burhan Bozgeyik ile yaptığımız röportajın İranlılarla olan bölümü bir hatıra olarak kitabın ikinci bölümünde takdim ediyorum.